

از آکادمی تا استعمار؛ نقش نخبگان مدرن در وابستگی سیاسی و اقتصادی

۳ اردیبهشت ۱۴۰۵ ساعت ۱۹:۲۸

روشنفکران غرب‌زده، با تبدیل محیط بومی به رنگ و بوی استعماری، نقشی کلیدی در وابسته کردن کشورهای جهان سوم ایفا کردند و در ایران پس از مشروطه، برای دهه‌ها پایه‌های سلطه بیگانگان را مستحکم ساختند.

در تحلیل جریان‌های استعماری، گروهی از روشنفکران داخلی به عنوان یکی از مهم‌ترین مجاری نفوذ و وابستگی شناخته می‌شوند. این افراد که اغلب دارای مدارک دانشگاهی و متخصص به حساب می‌آمدند، با در دست گرفتن مناصب کلیدی، قوانین و برنامه‌های توسعه را در راستای منافع قدرت‌های استعماری تنظیم می‌کردند:

«عمده‌ترین عامل در وابسته کردن کشورهای جهان سوم به استعمار، در قرن‌های سیزدهم و چهاردهم هجری قمری، همین گروه بوده است؛ خصوصاً این گونه از افراد که از آن جا که معمولاً دارای مدارک دانشگاهی و متخصص به حساب می‌آیند، آینده حکومت‌های کشورهای جهان سوم نوعاً در دست آنان است؛ لذا قوانین کشورها، توسط آنان تهیه، برنامه توسعه توسط اینها نوشته شده و قراردادهای اقتصادی، سیاسی، و غیره توسط اینها بسته می‌شود؛ همین طور روزنامه‌ها و مجلات در دست اینهاست و با امکاناتی که در اختیار دارند، از راه‌های متعدد، در وابسته کردن کشور می‌کوشند. پیش‌تازان روشنفکری در جهان اسلام الف) در ایران پیش‌تازان این گروه در ایران کسانی هستند همچون: میرزا فتحعلی آخوندزاده، میرزا صالح پیرزاده، آقاخان کرمانی، طالبوف تبریزی، مهدی ملک‌زاده، احمد کسروی، محمدعلی فروغی، حسن تقی‌زاده، تقی ارانی، آریانپور و... در ایران بعد از دوران مشروطیت، حدود هفتاد سال حکومت واقعاً در دست همین طبقه از روشنفکران بود و آنان بودند که پایه‌های سلطه انگلیس و شوروی و استحکام بخشیدند.»

<https://www.cafetari.kh.com/news/50316/آكادمي/50316-نقش-استعمار-آكادمي/50316>